

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den 11 October 1776. Fredagen. No 81.

Stotheborgs Allehanda.

Från Turkiska Gränsen af d. 6 Sept. Porten är med sin Ministere i mycket bekymmer för de öfve hand tagande fiendtligheter från Persiska sidan, hwilket bekymmer öfres genom de stora svårigheter, man har wid den långa transporten af Krigsfolk ifrån de Euroveiske Provincer til de Asiatische orter. = Eröfningen af Bagdad, Huswudstaden i Diarbecten, som 1638 intogs af Amurath den Store, och så öftra sedermera förgäfves belägrades af den berömda Kuliskan, är af sådan wigt, at man knapt wil tro dess öfvergång, eller äminstone ej glöra allmänheten en sådan förlust befant. Kerim Kan är nu regerande i Persien; Han är mäktig och lycklig, som dess föregångare, Schwach-Nbas och Famas Kuliskan, i hwilkas fotspår han träder. Hans Huswud-Armee, som i synne her är försedd med godt Ryttteri, angifwes til 100,000 man, utom andre detacherade Corpser, derjämte har han godt Artilleri och Europeer i sin tjenst.

Spaniska Gränsen d. 11 Sept. Algerinerne börja nu glöra contravister hos Spanjorerna, och hafwa nyligen gjort en Landstigning på Kusten af Catalonien nära wid Barcelona, der de plundrat en by och fört med sig så många Inwånare, som de ej mödat, i fången lap.

Paris d. 27 Sept. Regeringen låter desflera owanligt många troppar til Bretagne. I Krigstider med England är detta ej owanligt; men nu wet man ej hwart det syftar. = Krigs-Ministern Sr. St. Germain arbetar på at minna Solden i de Schweijske tropparne, som stå i vår tjenst. Cantonerna lemna ej sit bifall dertil och wilja håldre låta fara Frankrikes Alliance. = Det Memorial, som tillförne är omnämmt, hwilket Marquisen Mirabeau angifwet mot sin man, innehåller hårda, och, som det menas, tanklö dige beskolningar. Han har begärt skilnad med henne, efter 43 års ägtenkap. Det är oerhörd, at Mirabeau, som kännes för Philosophen och en af Huswudmännen bland Deconomisterna, som skrifwet så förträffeligt och gudfrugtige i flere saker, kan befallas af sin Fru, at 2 gånger hafwa tillbragt henne en wiss skuld, hast för sin ömt 3 ne föremål efter hwarandra, med hwilka han tvingat henne at lefwa tillsammans, hållet henne i 14 års tid så om i Landsflykt ifrån slågningar och anhöriga, då han likwäl kunde räkna 50,000 Livres inkomster. En lärd upptått har Fr. Mirabeau äfwen gjort i sit Memorial, nämligen, at boken Ami des Hommes, ej war hans eget arbete, utan en med något tillägg utgifwen handskrift, som för 40 år sedan war honom anförerodd af en Engelsman. Efta så at hans bok Theorie d'Impot, war et skulet a bete. Deconomisternes Sect blifwer mycket lidande til sin reputation, genom denne Philosophiske Fromtaren.

Frankfurt am Mayn d. 28 Sept. Bref ifrån Surin berätta för såkert, at derstädes, d. 12 dennes, då et antal af 3000 människor skulle begå den Hel. Rattwarsden och winet uidelas, sunnos 3:ne kannor förgitade. Flere personer hafwa druckit deraf; några äro döde och 18 ligga ännu hute. Samma bref nämner och, at wisse personer äro dragne til förhör, dem man icke kan namngifwa i anseende til deras Stånd.

London d. 20 = 24 Sept. Bref af tillförlätelig wiffhet från Frankrike innebä-

ra, at Sr. St. Germain utdelt befallning at 40,000 man ifrån Kilets inre Skole
toga til västra Sjö-kusterna. Det heter at 22 af desamma äro bestämde at gå til
Spanien, hwarest et lika antal troppar skola brukas til en hemlig expedition. Om
något utbrott sker imellan Spanien och Portugal, är utbrott öfwen oundvikelig
imellan oss och Spanien. Det sägs redan at Portugisiska Hofwet begärt vårt bistånd;
men det är svårt at säga hvarifrån det skal tagas. För Portugal ser det stätt
ut, om Spanien skulle rycka in. De igenom at Portugisiska Ministeren welat göra
Ånaland til viljes och förbudet Americanerne sina hamnar, har den sät förenta
Colonierna til ovänner, och man säger at Congressen gifwet sine Kapare befallning
at upbaka Portugisiska Brasilie-Karare, af hvilka en redan skal blifwet upbraat.
Et bref ifrån Lisabon säger: Portugal skulle behålla fred, om det affod ifrån
Engelska Partiet. Det säges, om det är sanning, at Franrike och Spanien slut
tat tractat med Colonierna, men om å är, skola de ej för lämnat dem sin hjelp,
än Engelska Magten blifve Colonierna öfverlägsen. Fransiska och Spanke Com-
mandanterne i Westindien tillåta, efter berättelse, inga Americanle Farteg at tagas
af våra Krigsskepp, så länge de äro under rådet af Fästningarnes Canoner. Den
10 Julii uplästes declaration af oafhängigheten, för speisen af alla Brigaderna i
Americanska Armeen, och a'hördes med frögd. Samma afton nedrefes Kung Georg
den 3:des Statue, som år 1770 uprefes i New York, och af det bly, som derpå
befans, bestödes at gjuta kulor för Armeen.

Borås d. 5 Octob. Kongl. Brännerie Directionen berättas hafwa fastställt at
här i Borås et Brännerie för Kronans räkning kommey at inrättas. Det säges skola
blifwa 6 Fodrans- och 3 Klarrannor.

I en Stat, der man wil se Handeln flödera, tyks en sådan inrättning, som den
i Paris af et Lärdt sällskap nyligen stiftade och öpnade: Ecole General de Commerce
eller Academie för unga Handels-skillen, vara af betydlig nytta. Den som kan
ner Köpmans väsendet, de egenskaper och insigter, som fordras hos en dugig Han-
delsman, samt hindren af bristande handledning för ungdomen, på många ställen, til
sådana egenkapers vinnande, kan bäst döma om värdet af denna Inrättning. Aca-
demien, eller Scholan står under en Direction, hwarest presidenten den af Franska Na-
tionen förtjente Hr Choqvart; Planen är i förhet denna: En yngling, som skal inta-
gas i denna Schola, måste först hafwa genomgått sin Cours i Latin-Scholorne, eller
om han eljest intages, låta sig underwisas a part i Latinen, och då blifwer Måttne-kon-
sten den, i spenhet, som har måst rapport på handeln, det första, som han får lära.
Under denna tid och til des Scholarierna äro fullkomne i Räkningen, öfverhoppas de
med intet annat, än Strimmastarens Lektioner i Picturen. Sedermera, efter at ha
fått underrettelse om les droits des six Corps de Marchands och Communautés mixtes,
förklarar för dem genom uträkning reductionen och förhållandet af Nationers rätt
och wigt. Derifrån få de de all af alla på Köpmans Commerce öfrige skrifsat, bestå-
ende af Botbålleri, Köpmans stål, wärelt af, wärelt-billetter, sedlar till ordres och ses
de hafwar: recipisen, avals &c. contracter, remisser, commissioner, courtager, ban-
quer, fallimentter, bangneroutter, handels-sällskap, manufacturer. När de ar lära
dige härmed, öpnas för dem en cours i Handels-geographien, och det som intresserar
at weta om hwär ort, in- och utländsk, deras mynigheter, recht och wärelmyn, be-
ras vid ducet af konst, eller natur; huru at tilja salika waror från öförfalskade,
at känna Köpmans Coustumer på diverse orter, deras betalnings och räkningssätt m. m.
Ifrån den allmänna Handels-kundisa, en går man til den enskilt, eller den
Handel, som drifwes med wisja Nationer; och då Theoretiska grunden på detta sätt

är lagd, börjas för allvar praktiken, då Lärningarne få inhämta och lära Com-
mercen i detal, at hålla böcker och imitera en Köpman i alla dess affärer. Dem re-
presenteras allt hvad som möter på Handels-vägen, Sjöfador, Banqueroutter, Af-
sättvernes berangerande, m. m. Äfwen så de begrepp om minuteri och smätråmeri.

Sil redighets vinnande indelas detta studium i så många Claser, som der är
Hufvudgrenar i Handeln. Hvar Eleve har sit rum och sin negocié på en Tabell.
De handla inbördes, och breswen, som de wårta, kastas i en låda, hwilken är deras
gemensamma Post-Contoir, derifrån de urdelas wid sammankomsterne. Personer,
som äro wände wid embasseringar och andra Magazins-hyssor, underrätta dem, som
flutat sit Cours, i all slags packning och emballering, at ändra qualiteterna, utan
at mindra quantiteten.

De äldre, som tillika lära principerna af Handels Lagfarenheten, biverisa 2 gån-
ger i weckan Computat Domsolen, där wärel-truffier m. m. afsås, så de wid hem-
komsten få vidare begrepp om det, som wid åbbrändet faller dem obegripeligt. Andte-
ngen handledas de äfwen i Mathematicken, så mycket, som hörer til Styrmanskon-
sten och det derwid bör i agttagas, istän den tid et skepp gådt ur hamn til des det
kommer tillbaka; och slutligen i de för Handelsmän angelagnaste moderne språk.

Handelsmannen Collander har nu en lång tid syfssatte Smittiska Botspreken
och uplyt des Nyheter med sine behagelige Rättegångs skrifter, hwarwid han
brukat den för sit igheten, at böjja sine wedersparters genswar samt de handlingar och
skäl, som wedelägga hans påståender och utwisa huru rättegången af honom skän-
deligen blifwet misbrukat. En del af Allmänheten torde til åstremtes af förhållan-
de hafwa om desse rättegångar fattat sådana tankar, som gynna Collander, i synne-
het som hans wederspart, syfssatte med angelagnare gjöromål, ej hållet mödan
wärdt, at möta honom i trycket, til at wisa hans orättrådiga och orimliga försök.

Jag för min del kan ej annat än beklaga de Medborgare, som råka i delo
med denne mannen och warda af honom ostjäligen dragne genom alla Domsolar
inför Konungen. Se nu et bewis derpå uti Kongl. Maj:ts Nådiga Utslag af d. 27
Sistledne Junii, hwaras en wäu-giswit mig afskrifte, lydande sålunda:

U. U.

Afskrift.

Kongl. Maj:ts Utslag, utpå de beswär, Handelsmannen i Göteborg, Nils Collan-
der, i underdånighet anfört deröfwer, at Kongl. Maj:ts och Rikens Götha Hof-
Rätt, d. 6 October 1775 til alla delar gillat och fasthåldt de af Magistraten i
Gö. heb. eg. såsom utmättnings-hafwande, d. 6 Julii 1774, samt d. 18 Januarii
och d. 18 Martii 1775 gifne Utslag, hwarigenom bemalte Magistrat 1:o Förkla-
rat Controllören Thure Gabriel Walcke berättigad, at för des fordran, för Tu-
hundrade Daler Smt, med ranta hos Wurmästaren And. Jungmafer, så betal-
ning utur des i Göteborg ägande Court; 2:do profswat, at oansedt Collander
emot detta Utslag wändt sig til Hof-Rätten, så wo de Walcke icke des mindre i
berede Fastighet njuta utmätning och så det, som utmätet är emot borgen lysta,
samt 3:to åflaget Collanders anhållan, det den å besagde egendom utlysta Au-
ction måtte emot förbehdd borgen inställas. Deruti, i anseende til förmente sel,
som i Rättegången icke wara förslupne, ändring i underdånighet sötes; hwar-
jemne Klaganden underdånigt anhåller, at istän de för obefogade beswär, samt
missfirmeligt skiffat ådömda böter, Tjugu Dal. Smt, samt ålagd Rättegångs-
kostnad, Sexten Dal. samma mynt, warda besriad, samt at så skilt Domare må
warda förordnad, så wid Rjammåns- som Nådhusw-Rätten i Göteborg, at
dömma i den sårstilla Rättegång, Klaganden sig förbehåller om ersättning för li-

bande, Kadeskänd och Kofknad i denna sak; Hvardfwer Hof-Rätten blifwet hörd, samt Controllören Walcke sig i underdånighet föcklarat. Med Kongl. Maj:ts och Rikens trogne Råd befluret. Gifwet Stoc:holms Slott d. 27 Jun. 1776.

Kongl. Maj:ts h. r. i nåder låtet Sig så edraga desse underdåniga beswår; och hwad först angår hufwudsaken, eller ofwannämde Utlöknings-mål; så finner Kongl. Maj:te ej skal ansörde, som kunna föranklata Kongl. Maj:te, at uti Hof-Rättens ofwanberörde Utslag af d. 6 October 1775, någon ändring gifra.

Widkommande sedan de Klaganden ädömda börer och Rättegångskofknads ersättning; Så emedan Klaganden icke bewist sig i den delen hafwa fullgjort hwad dömt är; Ty warde des i denne omständighet förde beswår til vidare pröfning icke uplagan. Och rörande ofwanberörde underdåniga ansökning om särskilt Domares til förordnande; så wil Kongl. Maj:te dermed omedelbarligen sig icke besatta. Det wärderbrande til underdånig esterrättelse lärer.

G U E T A S.

(L. S.)

J. Kinnimundt.

Med sit Höga Original enligt, intyga
Swen Strandberg Nilsson.

Johan G. Nitau.
Canc. Secret. i Kongl. Bergs Colleg.

I Domkyrkan prädikat, näst. Söndag: Ottesfången, v. Pastorn Hr Hummel. Högmåsan, v. Lect. Hr Klerwerström, Afsonfången, Stads-Commisist. Hr Mag. Nordblom.

I Ehrifinnå, eller Tvista Kyrkan, Högmåsan, Hr Kyrkoherden Müller, Afsonfången, Kyrkoherden Hr Mag. Brag.

I Garnisons Kyrkan, Högmåsan, Hr Regiments Pastorn Grimbeck, Afsonfången, Extr. Ord. Batalions Prädik. Hr Böcker.

Den 9 Octob. blef Dwinspersen Britta Hening affstraffad med Rids för tjufnad, och kommer at undergå 3:ne Söndagars appenbar Kyrkoflick.

Merel-Cours d. 9 Octobr.

London 70 en half	= = =	Dal. Rmt.
Hamburg 69	= = =	Mark Rmt.
Amsterd. 65	= = =	Mark Rmt.

Kundgörelser.

Et litet partie af gamla, men wäl reparerade Mousquetter, dels med, dels utan Bajonette, är til salu för billigt pris; underrättelse derom finnes hos Höferie Handlaren Herr Anders Silbom på Sillegatan.

Bohlsänste Samlingarnes Andra del, utgifwen af Kongl. Hof-Pr. och Lectern D. Wallenstråle, är nu färdig, at ifrån Wahlströmska Tryckeriet utlemnas, hwilket Respective Subscribersne härmed tillkänna gifwes.

Tara hwarefter Entreprenören af Skjurs-Inrättningen, för Köffor efter en Häst, samt hwarje Famn Wed, här i Staden och på des grund, har at unbära For-Lön, är från Wahlströms Boktr. ukommen och sälges derstädes til 4 öre S:mt.

N:o 82 utkommer nästkommande Tisdag.